

GRUMS KOMMUN

PLAN

Datum
2022-12-08

Antagen av
Kommunfullmäktige

Sida
1(16)

Reviderad datum

Paragraf
§166

Biblioteksplan 2023-2024

Biblioteksplan 2023-2024

Innehåll

Biblioteksplan 2023-2024	2
Det fysiska och det digitala biblioteket	3
Informationscentral och mötesplats	3
Digitala biblioteket	3
Bibliotek Värmland	4
Strategier för utveckling av Grums bibliotek	5
Biblioteket och demokratin	5
Biblioteket och läsfrämjande	5
Biblioteket och mångfald	6
Biblioteket som mötesplats	6
Biblioteket och informations- och kommunikationsteknik (IKT)	6
Biblioteket och personer med annat modersmål än svenska	7
Biblioteket för barn och unga	7
Skolbiblioteken	7
Biblioteket och äldre	8
Biblioteket och personer med funktionsnedsättningar	8
Biblioteket och krishantering	8
Verksamhetsbeskrivningar och åtgärder	9
Verksamhetsbeskrivning och åtgärder för bibliotekets IKT	9
Verksamhetsbeskrivning och åtgärder för bibliotekets arbete med personer med annat modersmål än svenska	9
Verksamhetsbeskrivning och åtgärder för barn- och ungdomsverksamheten	10
Verksamhetsbeskrivning och åtgärder för den sociala verksamheten	10
Åtgärder vid eventuell kris	12
Bilaga 1 - Bibliotekslagen	13

Enligt bibliotekslagens 17 § ska kommuner anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. En biblioteksplan ska fungera som ett ledsagande dokument med utgångspunkt från såväl kommunens som biblioteksverksamhetens behov och förutsättningar. Dess syfte är även att anamma de målsättningar och strategier som utstakats av den regionala biblioteksplanen, gällande 2021-2024. Detta är en revidering av biblioteksplanen för Grums kommun som framlades 2020.

Det fysiska och det digitala biblioteket

Samhället förändras i en allt snabbare takt. För folkbiblioteken har detta under de senaste åren alltmer kommit att innebära en roll som fångar upp de behov som faller mellan stolarna i den förändringen. Den balansgången pågår i biblioteken på samma gång som de måste följa med i den digitala utvecklingen. Biblioteken har även ett uppdrag att se till att ingen grupp användare hamnar efter eller åsidosätts, i och med nya digitala verktyg och möjligheter. Det har därmed blivit viktigare att möta användare utifrån deras egna förutsättningar för att motverka den digitala klyftan i samhället. Biblioteken jobbar även aktivt inom många andra områden, till exempel med mångspråk för att tillgodose behoven hos personer med annat modersmål än svenska och tillgängliggöra medier för personer med funktionsvariationer. Det övergripande syftet är att alla användare ska ges rätten till kultur, information och upplevelser.

Informationscentral och mötesplats

Bibliotekets roll har successivt förändrats från enbart lånebibliotek till en mötesplats och ett informationscentrum där biblioteket inte bara tillhandahåller resurser såsom fysiska böcker utan också stöd vid användande av digital teknik.

Utbudet av tjänster på nätet ökar i stadig takt, vilket innebär att den digitala delen av bibliotekets verksamhet behöver ökade resurser för att motverka en digital klyfta.

I bibliotekslagens 2 § står det att ”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.” Detta demokratiska uppdrag har blivit än mer viktigt då omvärlden skakas av krig och konflikter och den desinformation som följer i dess spår. Biblioteket har som uppgift att hjälpa och vägleda kommunens medborgare genom de enorma informationsflöden som växer i samhället.

I bibliotekslagens 6 § står det att ”Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.” Biblioteket som en lågintensiv och kravlös mötesplats öppen för alla är en naturlig utveckling av bibliotekets roll i samhället då öppna samlingsplatser för människor blir allt färre.

Digitala biblioteket

Idag kan man låna film och e-medier samt söka i databaser via bibliotekets webbplats och appen Biblio. Webbplatsen bibliotekvarmland.se har funnits sen 2012 och är ett samarbete där samtliga av länets kommunbibliotek är med. Den är en dygnetruntservice där låntagare kan göra omlån,

reservationer och söka information. Via bibliotek Värmland kan också våra användare ta del av föreläsningar, sagostunder och annat som de olika biblioteken i Värmland arrangerar.

Biblioteket tillhandahåller läsplatlor till utlån för att säkerställa att alla har möjlighet att ta del av e-böcker. I det fysiska biblioteket finns en stor bildskärm där vi, förutom att visa vår webbplats även kan visa olika tjänster som den erbjuder. Som exempel;

- Pressreader som är en tjänst vilken tillhandahåller tidskrifter och dagstidningar från hela världen.
- Cineasterna är en webbsida där biblioteken i Värmland tillhandahåller streamad film.

Bibliotek Värmland

Biblioteken i Värmland har i många år haft ett tätt samarbete i vilket även Sjukhusbiblioteken och Universitetsbiblioteket ingår. Webbplatsen är en förlängning av det regionala samarbetet mellan biblioteken i Värmland vad gäller bestånd, låntagare, kompetensutveckling samt marknadsföring av bibliotekens tjänster. Genom bibliotek Värmland sker en kontinuerlig regional fortbildning av personal, ibland arrangerad eller understödd av Region Värmland. Även länsöverskridande samarbeten förekommer.

Samarbetet inom bibliotek Värmland innebär också en kvalitetssäkrad utveckling av bibliotekets digitala tjänster, upphandlingar av media, transporter och system.

Strategier för utveckling av Grums bibliotek

Strategierna som beskrivs i det här avsnittet är delvis generellt hållna och ska genomsyra all biblioteksverksamhet och delvis knutna till specifika delar av verksamheten. Utvecklingsområden som den regionala biblioteksplanen pekar ut är: hållbarhet, barn och unga, geografiskt helhetsperspektiv, jämställdhet, mångfald och integration. Den utgår också från de prioriterade grupper som bibliotekslagen anger ska ägnas särskild uppmärksamhet. Strategierna knutna till specifika delar av verksamheten mynnar i nästa avsnitt ut i konkreta åtgärdsförslag.

Biblioteket och demokratin

Alla invånare ska kunna ta del av den information man behöver för den egna utvecklingen och för att kunna utöva sina demokratiska rättigheter och skyldigheter men även för förströelse.

- Tillgången till information är en fråga om service men också en demokratifråga. Informationen ska göras tillgänglig för alla.
- Biblioteket ska ha ett brett utbud av litteratur, digitala resurser och generösa öppettider.
- Biblioteket ligger i centrala Grums och ska erbjuda plats för utställningar och programverksamhet för bibliotekets alla målgrupper.
- Biblioteket ska vara en kravlös plats för informationssökning, lustläsning, samtal och möten; ett vardagsrum för allmänheten.
- Biblioteket ska aktivt jobba med det demokratiska begreppet, till exempel genom att erbjuda möjligheterna för fri åsiktsbildning.
- Biblioteket ska aktivt samverka med andra verksamheter, föreningar och initiativ i kommun, län och land och ständigt vara öppen för satsningar och samarbeten som kan gynna bibliotek och demokrati.

Biblioteket och läsfrämjande

I bibliotekslagens 7 § står det att ”Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur”. Biblioteket ska alltså aktivt jobba för att invånare i kommunen hittar vägar till läsning och litteratur. Förmågan att läsa och tillgodogöra sig information hänger tätt samman med bibliotekets uppdrag verka för människans fria åsiktsbildning. Utan ett fullständigt ordförråd kan människan inte hitta sin egen röst och språk. Det är idag vetenskapligt bevisat att en 17-åring som blivit läst för under sin uppväxt samt läser själv har ett ordförråd på upp till 75 000 ord medan 17-åringen som inte blivit läst för eller läser själv endast har ett ordförråd på 15 000 ord. För att säkerställa ett demokratiskt samhälle krävs således läsande människor.

- Biblioteket ska aktivt låta läsfrämjande genomsyra all verksamhet.
- Biblioteket ska arbeta för att skapa läsande förebilder.
- Biblioteket ska sträva efter att samverka med andra verksamheter, både inom och utom de kommunala verksamheterna för att nå så många människor som möjligt.

Biblioteket och mångfald

Biblioteket är en demokratisk arena med syfte att ge likvärdig tillgång till information, kultur och möjligheter åt alla. Det ingår i folkbibliotekets uppdrag att värna om mångfalden och skapa inbjudande miljöer för människor med alla sorters bakgrunder, identiteter och kulturer.

- Biblioteket ska aktivt arbeta för främjandet av mångfald genom en strävan att inkorporera olika sorters bakgrunder, identiteter och kulturer i sin dagliga verksamhet.
- Biblioteket ska undvika att osynliggöra minoritetsgrupper i sin verksamhet genom att medvetet arbeta för och framhäva dessa i sin verksamhet.

Biblioteket som mötesplats

Kommunens invånare behöver platser där de kan mötas utan krav på medlemskap eller entréavgifter. En sådan plats kan biblioteket erbjuda i sina lokaler.

- Biblioteket ska erbjuda föreningar och allmänheten möjligheter att träffas genom att tillhandahålla utrymmen för sammankomster i bibliotekshuset.
- Biblioteket ska fungera som en lågintensiv, kravlös mötesplats för alla människor.
- Biblioteket ska aktivt söka samverka med andra verksamheter och bjuda in dessa till bibliotekets lokaler.
- Bibliotekets lokaler ska sträva efter att tillgodose olika behov hos låntagare, till exempel genom att inspirera till olika sorters intressen eller uppmuntra kreativitet.
- Bibliotekets aktiviteter ska visas via sociala och traditionella medier och således verka för att synliggöra och lyfta biblioteket som mötesplats.

Biblioteket och informations- och kommunikationsteknik (IKT)

Som tidigare beskrivet, samarbetar biblioteket med Region Värmland och andra kommunbibliotek för att utveckla bibliotekets e-tjänster men också för att utbilda personalen i ny teknik.

- Låntagare ska nås genom nya kanaler, utifrån deras behov och vanor.
- Biblioteket ska genom införlivandet av nya digitala verktyg och medier i verksamheten motverka den digitala klyftan.
- Biblioteket ska uppmuntra låntagare som är obekanta med moderna IKT-verktyg.
- Biblioteket ska sträva efter att i samverkan med annan part erbjuda medborgare kurser i grundläggande IKT.

Biblioteket och personer med annat modersmål än svenska

Biblioteket är en naturlig plats att gå till för personer med annat modersmål än svenska som söker litteratur och information på andra språk. Biblioteket är en offentlig plats och kan som sådan bidra till att möjliggöra möten mellan människor med olika bakgrund och kultur. Personer med annat modersmål än svenska är enligt bibliotekslagens 5 § en prioriterad grupp och ska ges särskild uppmärksamhet.

- Biblioteket ska underlätta för personer med annat modersmål än svenska att finna litteratur och information på andra språk.
- Biblioteket ska verka för att skapa möten mellan personer från olika bakgrund och kultur.
- Biblioteket ska tillhandahålla tjänster för att studera svenska som andraspråk.
- Biblioteket ska kunna referera personer med annat modersmål än svenska till relevanta instanser/individer för stöd.

Biblioteket för barn och unga

En av bibliotekets huvuduppgifter är, som tidigare beskrivits, att verka läsfrämjande. Genom uppsökande verksamhet i skolorna, BVC, Familjecentralen och ett nära samarbete med de enskilda lärarna ska biblioteket främja läsning bland barn och unga. Barn och unga ska ägnas särskild uppmärksamhet i bibliotekets verksamhet enligt bibliotekslagen 8 §. Idag är detta ännu viktigare då Barnkonventionen blev svensk lag 2020.

- Biblioteket ska utveckla samarbeten med skolans pedagoger och vårdnadshavare för att uppmuntra och stimulera läslust och språkutveckling.
- Biblioteket ska verka för att utveckla och värna om läslust samt långsiktiga intressen i olika och varierande fält, utifrån låntagares önskemål och behov.
- Biblioteket ska verka integrerande för alla kulturella uttryck såsom litteratur, film, kreativt skapande och dans.
- Biblioteket ska uppsöka barnen i deras egna miljöer, såsom förskolor, fritids och skolor.
- Biblioteket ska aktivt bjud in barn och unga till biblioteket för att de dels ska hitta alternativ till föreningsliv men också för att hitta till biblioteket som mötesplats.
- Biblioteket ska sträva efter att samverka med externa aktörer som exempelvis studieförbund och teatersällskap.

Skolbiblioteken

Biblioteket ansvarar för kommunens skolbiblioteks beståndsutveckling. Den dagliga verksamheten sköts av skolorna själva.

Biblioteket ansvarar för närvarande för inköp och registrering av nya böcker på skolbiblioteken.

Biblioteket och äldre

Bibliotekets verksamhet för äldre ska anpassas till deras specifika behov och önskemål. Utformningen av verksamheten utgår alltid från denna grupps förutsättningar.

- Biblioteket ska tillhandahålla ett gott utbud av litteratur med stor stil samt ljudböcker och talböcker.
- Biblioteket ska erbjuda möjligheter och utbildning för äldre att använda e-tjänster och IKT-verktyg för att motverka den digitala klyftan.
- Biblioteket ska erbjuda tjänster som möjliggör för äldre att få böcker hem till sig, samt sträva efter att erbjuda möjligheter att komma till biblioteket.
- Biblioteket ska sträva efter att skapa samverkan mellan äldreboenden och andra verksamheter.
- Biblioteket ska erbjuda lustfyllda aktiviteter som är informativa, stimulerande och inkluderande.

Biblioteket och personer med funktionsnedsättningar

Personer med funktionsnedsättningar är en prioriterad grupp och ska enligt bibliotekslagens 4 § ägnas särskild uppmärksamhet så att de fullgott kan tillfredsställa sina informations- och kulturbehov.

- Biblioteket ska utveckla och anpassa sina tjänster för att vara tillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.
- Biblioteket ska genom uppsökande verksamhet ge personer med funktionsnedsättningar en likvärdig service.
- Biblioteket ska inrätta sina lokaler så att de blir lättillgängliga för personer med funktionsnedsättningar.
- Biblioteket ska tillhandahålla olika medietyper anpassade för olika funktionsnedsättningar.
- Personer med funktionsnedsättningar ska om möjligt ges möjlighet att delta i ordinarie programaktiviteter.
- Personer med funktionsnedsättningar ska inbegripas i bibliotekets kommunikation, exempelvis i sociala medier.

Biblioteket och krishantering

- Biblioteket ska sammanställa en konkret plan som säkerställer att verksamheten anpassas kontinuerligt efter rådande omständigheter.

Verksamhetsbeskrivningar och åtgärder

Dessa åtgärdsförslag utgår från strategierna beskrivna i det förra avsnittet och knyter konkret an till bibliotekets verksamhet idag och i framtiden. Uppföljning av de här åtgärderna kommer formellt utföras i form av statistik kring lån, bokningar och besök, samt fortlöpande internt.

Verksamhetsbeskrivning och åtgärder för bibliotekets IKT

Bibliotekets webbplats är öppen dygnet runt och där kan användarna göra omlån, söka i vår katalog, reservera medier och låna e-medier. Här kan man även ta del av boktips och evenemangskalender samt få information om öppettider och kontaktuppgifter till alla bibliotek i Värmland. Webbplatsen administreras av en webbsamordnare som är anställd av Bibliotek Värmland. Biblioteket arbetar aktivt med både Facebook och Instagram för att marknadsföra tjänster, evenemang och låta användare få en inblick i bibliotekets vardag.

Åtgärder:

- Fortsatt marknadsföring av bibliotekets tjänster genom nya kanaler.
- Underhålla en strukturerad plan för sociala medier.
- Arbeta gentemot grupper som inte naturligt bekantar sig med nya IKT-verktyg.
- Löpande utbilda personal i ny IKT relevant för bibliotek.

Verksamhetsbeskrivning och åtgärder för bibliotekets arbete med personer med annat modersmål än svenska

Biblioteket tillhandahåller idag litteratur och information på ett flertal andra språk än svenska och samarbetar både regionalt och med Internationella biblioteket för att komplettera det utbudet. Tidningar och tidskrifter på de flesta språk nås via tjänsten Pressreader som beskrivits tidigare. Biblioteket tillhandahåller även material för att studera svenska som andraspråk och medier på lättläst svenska. För att tillmötesgå behovet av litteratur på andra språk än svenska krävs ett samarbete mellan biblioteken i Värmland.

Åtgärder:

- Fortsätta utveckla bibliotekets bestånd för att spegla behovet av litteratur, information och medier på andra språk än svenska.
- För att göra detta behöver vi identifiera vilka språk som är aktuella i kommunen
- Erbjud programverksamhet på biblioteket riktad mot personer med annat modersmål än svenska med syfte att stödja svensk språkutveckling.
- Hitta vägar till samarbete med modersmållärare i både grundskola, gymnasier och SFI.

Verksamhetsbeskrivning och åtgärder för barn- och ungdomsverksamheten

Biblioteket jobbar aktivt för barn och unga som är en prioriterad målgrupp enligt bibliotekslagen. Genom samarbete med BVC får små barn sina första gåvoböcker vid 8 månaders ålder. Ett större regionalt samarbete kring projektet Bokstart pågår i vilket vi riktar oss till barn 1-3 år. Biblioteket har ett fruktbullt samarbete med kommunens familjecentral där barnbibliotekarien är involverad i såväl sagostunder som föreläsningar om språkutveckling. I förskolan finns samarbete kring Bokpåsen som är ett sätt att få föräldrar att läsa för sina barn. Biblioteket jobbar också med kapprumsbibliotek som än så länge finns på nio förskolor i kommunen. Tredelad samverkan med äldreboenden och förskolor har påbörjats. En kulturgrupp med representanter från samtliga förskolor i kommunen har skapats och möts en gång per kvartal för att gemensamt planera aktiviteter. När barnen kommer upp i skolåldern erbjuds alla klasser bokprat och biblioteksbesök. Samverkan mellan en högstadie- och en mellanstadieklask har påbörjats i form av bland annat gemensam högläsning. Biblioteket har även deltagit i planeringen av skolans läsplan. På skollov erbjuder biblioteket aktiviteter såsom teater, pyssel, författarbesök eller kreativa workshops.

Åtgärder:

- Fortsatt samarbete med förskolan och fortsätta jobba med kapprumsbiblioteken.
- Upprätthålla regelbundenheten med Kulturgruppen för Bibliotek-Förskolor.
- Fortsätta det utökade samarbetet med familjecentralen, öppna förskolan och BVC.
- Utveckla samarbetet med högstadie- och mellanstadieklasser för att främja skapandet av läsande förebilder samt bredda verksamheten till både lågstadiet och förskolor.
- Arbeta fram en plan för att marknadsföra biblioteket som möjlig framtida arbetsplats. Dels i fråga om prao-elever och dels om sommarjobbande ungdomar.
- Aktivt sträva efter samarbete med externa aktörer.
- Utveckla ett samarbete med grundsärskolan

Verksamhetsbeskrivning och åtgärder för den sociala verksamheten

Biblioteket bedriver verksamhet och har personal med särskilt ansvar för personer med funktionsnedsättningar. I den verksamheten ingår att tillhandahålla litteratur till låntagare som inte kan ta sig till biblioteket på egen hand, genom Boken kommer. En viktig aspekt av verksamheten är att i framtiden fortsätta att införliva IKT-verktyg för att säkra denna grupps tillgång till information, upplevelser och kultur samt att motverka den digitala klyftan. Detta inkluderar även utåtriktad verksamhet såväl som den fortsatta utvecklingen av samarbeten med andra aktörer. Att skapa broar

mellan generationer, grupper och verksamheter i kommunen kommer fortsatt att vara en viktig del av bibliotekets sociala verksamhet.

Åtgärder:

- Utveckla och fördjupa bibliotekets samarbete med andra verksamheter som jobbar med äldre och personer med funktionsnedsättningar. Biblioteket kan bli ett nav som olika verksamheter cirklar kring.
- Skapa nätverk med ideella organisationer och föreningar.
- Informera låntagare om möjligheterna som IKT-verktyg innebär för tillgänglighet.
- Aktivt söka samarbeten med olika verksamheter där alla inblandade både berikas och avlastas av samarbetet.
- Kontakta och etablera samarbete med grundsärskolan

Åtgärder vid eventuell kris

Följande handlingsplan kom till under Corona-pandemin och upplevdes fungera bra. Digitala veckomöten som hölls varje fredag fungerade särskilt bra då endast två i personalen arbetade på plats i biblioteket och resten arbetade hemifrån.

1. Håll biblioteket öppet (om inte specifika direktiv kräver annat).
2. Inta en hållning av flexibilitet (rutiner kan tillfälligt utgå).
3. Håll kontakt med kommunikationsgrupper (kommun, länsstyrelse, annan).
4. Anordna ett omställningsmöte där VVVNHH* etableras.
5. Håll veckomöten där VVVNHH uppdateras löpande.
6. Punkt 3-5 utgör och säkerställer den verksamma rutinen.

Bilaga 1 - Bibliotekslagen

Bibliotekslag (2013:801)

SFS nr: 2013:801

Departement/myndighet: Kulturdepartementet

Utfärdad: 2013-10-31

Ändringsregister: [SFSR \(Lagrummet\)](#)

Källa: Regeringskansliet / Lagrummet

Tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet. Det allmänna biblioteksväsendet består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet och utgörs av:

1. folkbibliotek,
2. skolbibliotek,
3. regional biblioteksverksamhet,
4. högskolebibliotek,
5. lånecentraler, och
6. övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

Ändamål

2 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning.

Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.

Ansvarsfördelning

3 § Bibliotekshuvudmän är kommunerna, landstingen, staten och, i fråga om vissa skolor, enskilda.

1. För folkbibliotek ansvarar kommunerna.
2. För skolbibliotek ansvarar kommuner, landsting, staten eller enskilda huvudmän i enlighet med bestämmelserna i 2 kap. skollagen (2010:800).
3. För regional biblioteksverksamhet ansvarar landstingen och de kommuner som inte ingår i ett landsting.
4. För högskolebibliotek vid universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) ansvarar staten.
5. För lånecentraler ansvarar staten.
6. För övrig offentligt finansierad biblioteksverksamhet ansvarar den som enligt särskilda bestämmelser är huvudman för verksamheten.

Om ett kommunalt eller statligt bibliotek drivs av någon annan än huvudmannen ansvarar huvudmannen för att den som driver biblioteket följer bestämmelserna i denna lag.

Prioriterade grupper

4 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt personer med funktionsnedsättning, bland annat genom att utifrån deras olika behov och förutsättningar erbjuda litteratur och tekniska hjälpmedel för att kunna ta del av information.

5 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska, bland annat genom att erbjuda litteratur på

1. de nationella minoritetsspråken,
2. andra språk än de nationella minoritetsspråken och svenska, och
3. lättläst svenska.

Folkbibliotek

6 § Varje kommun ska ha folkbibliotek. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov.

Folkbibliotekens utbud av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet.

7 § Folkbiblioteken ska särskilt främja läsning och tillgång till litteratur.

Folkbiblioteken ska verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet i kulturlivet.

8 § Folkbiblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt barn och ungdomar för att främja deras språkutveckling och stimulera till läsning, bland annat genom att erbjuda litteratur utifrån deras behov och förutsättningar.

9 § På folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform.

Första stycket hindrar inte att folkbiblioteken tar ut

1. ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och
2. avgift för de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Skolbibliotek

10 § Enligt 2 kap. 36 § skollagen (2010:800) ska eleverna i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ha tillgång till skolbibliotek.

Regional biblioteksverksamhet

11 § Varje landsting och de kommuner som inte ingår i ett landsting ska bedriva regional biblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet.

Högskolebibliotek

12 § Det ska finnas tillgång till högskolebibliotek vid alla universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434). Dessa bibliotek ska svara för biblioteksverksamhet inom de områden som anknuter till utbildning och forskning vid universitetet eller högskolan.

Lånecentraler

13 § För en kompletterande informations- och medieförsörjning ska det finnas en eller flera lånecentraler.

Samverkan

14 § I syfte att ge alla tillgång till landets samlade biblioteksresurser ska bibliotek och bibliotekshuvudmän inom det allmänna biblioteksväsendet samverka.

15 § Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska avgiftsfritt ställa litteratur ur de egna samlingarna till varandras förfogande.

Skyldigheten att avgiftsfritt ställa litteratur till förfogande gäller inte för folk- eller skolbibliotek.

16 § Bestämmelsen i 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900) om anknytning till kommunens område eller dess medlemmar hindrar inte att folk- eller skolbibliotek avgiftsfritt ställer litteratur till förfogande för ett bibliotek i det allmänna biblioteksväsendet som är beläget utanför kommungränsen.

Biblioteksplaner

17 § Kommuner och landsting ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Uppföljning

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet.

Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

